

فہرست زستانہ کار

- عہد لائی جندی -

تھوئی سالی تہ حلیہ کا وسہ بوشول گہلہ کیم بیو، ولہیاتو شولی ناکرئی نہ دہاتہ کرن ژ ہر بارانا، وان پالاڑی ب دلی با و ب دلی نہ باتم سپیدا دہاتنہ مہیدانکی، لی ژسی پشکا پتر ب دہست بہتالی دزقرینہ مال و ہمر ٹیکی ژوان ژی چیاہ کی ہزرو یسرا د دلی خوہ دا ناکا دکر، کا چاوه فہگہرینہ فہ مال و بہر یکنین وانژی چ تیدانہ و دی سویند خوی یی ب تایتی ہاتینہ شویشن، نہ دورہ ژی ہمر ٹیکی ژوان چہند ہرسفہک بہرہ فکر بوون بو چہند ہر سیارہ کین دزانین دی ژی ہینہ کرن، ٹینا ہکوچ شول ب دہست نہ دکستہن و کی پہزی بر بہ ب کہ فیتی ہمر ٹیکی ریسامال دگرتہ بہر و ب ری دکستہن. تھوما دقیا خوہ راگریت و بعینت بہلکی خودی بکت دگہل ٹیکی بچتہ شولی. دوان دہامادا تباہک خودان کار دہاتنہ مہیدانکی مینا قہساباد شہ ہرہزا بوون د ژینگرنا پہزین قہلو، وانژی و ہلی پالین سینگہ پہحن بہژن ہلکیشای ژی دگرتن؛ تھوڑی ٹیک ژوان پالا بو، لی وی روزی ژی ہیز و سینگہ پہحنی وزہلام باشیا وی چ پارہ نہکر، بہلکی ولہیات پتر کہرب ژ خوہ فہبن پشتی کو دوو سینگہ کا ژوان خوہین کار پالین خوہ د جہ ماندن چاف ب وی دکستہن د گوتی:

- تھری تھفہ تولفیرہئی؟! ب خودی من تونہ دیتی، پا پالین مڑی تمام بوون تھگہر دا دگہل مہ ہئی. دی بلا بوروژہ کا دی بت! بہرسفا وان نہ ددا و د دلی خوہ دا دگوت «ہون ژ چقیلین خوہ ناکہ بن». ہمر تھو نوشت بوون وہ لیکری کودہری ہمانکا بیرہاتنن خوہ فہک تہ ہئی. . . ہئی، خوزیکین پار، براستی پار گہلہک ژئی سال چیتہر بو، ب خودی ناخفتنہ کا راستہ دہمی مہزژ دیزن (سال ب سال خوزیا لمن ب پار) دی جہما دی چکھم تھڑی وکی فی عالمی، خودی کہریمہ.

ریسا مال گرتہ بہر پشتی کوچ سوود ژ خوہ راگرتنا خوہ یال مہیدانکی نہ دیتی؛ فہگہر یانا وی یا فی جاری تام و رہنگہ کی دن ٹی ہئی، تھوڑی بینہا خوہ بہرہ فکرنی بہ بو جہ ژئی. جہ ژنا نیزیک بووی، جہ ژن ژی وی ٹیکی نزانن کا شول ہہیہ ٹان نہ، تھو یا لسہر ٹیک و دووا خوہ، وی کار و کوکی خوہ یی تاییہ تی

ما د نیرا وی خولیاقتی تھوا تہ دہر زیک ہلافتیاب تھردی نہ دکست، تھوی و ہلی ب چرسہت ہیقت کرنی وی بخوڑی سہرل وی بہرینخودانا خوہ نہ دہر دئیخت، لی وی فیابا و نہ فیابا، دقیا تھوی ٹیک کریا، چکو تھو دیمہن بخوہ فلمہک بو، زارفہ کہرو بینہر ژی ہمر تھو بہر بوو. ناقچاقین وی دوہسا بوون، تھگہر ٹیکی بیچہک شہرہ زایی ہہبا دا بیاشی وان ناقچاقا خرنیت. یی راوستیای بوشتا خوہ دابو دیوارہ کی، ساکوئی وی یی لہر بو، ہمر دوو دہستین خوہ ژی کربونہ د بہر یکنین ساکویدا. ل وی ویتہ تر ہندہک پالا ناگرہک ہلکر بو، تینہا وی ناگری دگہ ہشتہ ویڑی. زستانین و ہلی بسہر دہفریندا نہ گرتیوون. تھوڑی وی سپیدی ژتم سپیدا زوترگہ ہشتیو و مہیدانکی، ب تینہ تا ہندی بہلکی خودی بکت دگہل ٹیکی بچتہ شولی، نہ مازہ تھوی خویا بولناٹ پالا ب دہست ہلی وزیرہ کیا خوہ د کاریدا. ہمر چاقہک لی بیو دہہ چاف، و ہسا بہری خوہ ددا مہیدانکی بہلکی خودان کارہک بہت دگہل خوہ بیہ تہ کاری، جارناڑی تھگہر بیاشی ٹیک نہ دیتبا دا خوہ بلندکست و لسہر تلین خوہ را وستت بہلکی شیابا تھو کس بیاشی مینرہ کریا، دوان دہامادا قونترچہ کی نیاسی سمیل بادای لہر را بوری و گوتی:

- تھو تہ چہ و ہسا یی کت؟ ہہبت نہبت فی سپیدی تہ کیپایی بین خارین! دی و ہر ہئی. ژ خوہ شیادا نہ دزانی دی چ بیژت ٹینا گوت:

- ہا. . . بہیم! کیفہ بہیم؟!
- وہرہ چاہہ کی فہخو.
گاٹا تھو ناخفتنا دو ماہی گولی بوی تیکچو، گوت:
- سوپاس.

مانیرا وی کابرای و سہری خوہ ہہ ژانند و د دلی خوہ دا دگوت «کیپایی! وللا توڑی یی بہترانی، تھفہ بہ (یی تیرہای ژئی برسی نینہ). من گوت دی بیت (وہرہ دا بچینہ شولی). زقریفہ سہر تھدارہ کا خوہ یا بہری و کابرای دیڑی ویتہ چوو، لیقہ لیا وی بو نہ ل منہ و نہ ل تہ، د بہر راڑی ب دہستہ کی سمیلین خوہ بادان.

دښت. هزر وييرين ويژي هيري پسر ليتين، وهليھاتن هه تا بوينه(خه م)، ئينا سهرى گولولكا خه ما لى نالزى نه دزاني كيژ دافى بگرت و كيژكى به رده ت. خه ما مالا وى دلددا گه لك مه زن دبو، كا نه و چاوه دى جه ژنى به رفرزى بورينت و زار و وين خوه دلگه ش بگه ت، يا ژيهاتى ژده فى ده ركه ت:

- ناخ . . . ناخ دنيا! نه ز نزانم تو يا پويچى ثان مروڤ دىي وه فانه !!

- جه ماچ بيژم! نه . . . وهكى نه زيير ل ژينى دكهم و تشته كى بز انم، دنيا هه ر دنيايه، لى گوهرين بارا مروفايه، له وما هه ر گاڤ مروڤ مينا(جيويه).

نه وهه رى لسه ر ئيكا خوه وىي جه هده و كولانا دېرت وريا مال دگريته بهر، پينگافين وى يى خوه ده افين، جار خوه ش، جارناژى لسه ر خوه، نه وژى هه رى د هزر وته خمينين خوه دا، لى جارنا وان هزرا دښت خوه ژى فه دزن و بره فن، هندى يى تين د كارى خوه دا سه رنا كه فن. دبت هون بيژن چما؟! نه ز ديژم چكو نه وى دښت وان هزر وته خمينا بگه ته هه فال و هوگرين خوه. تا وهليھاتن هه ز دكر درنگ بگه هه مال ريا مال بيته ريا ساله كى نان پتر، نه و بوو ژده فى ده ركه ت و گوت:

- چما ئير وريا مال هند نيزيك بوويه !!
وى سپيدى كابانيا وى به رى مه له بانگدانى رايبو تيشته ك بو به ره فكر بو، پشنى ژ مال ده ركه تى وريا مه يدانكى گرتيه بهر، نه وى قه ستا نفينكين خوه كر، لى به رى برازيت زار و باش نخافتن و ب چافا دگوت(دى بشن هه ي مهرگى من گورى وه بت، تير بشن به لكى زوى مه زن بين دا ب مه را بگه هن و هاريكاريا مه بكن). نه و بوو زار و نخافتن و رازا، لى نه و نفستن چرا مه رجه با هه كو خوه ب وى حالى ديبنت. ميرى ويژى چهند پينگافين خوه دره نگرى به افيت لى هه ر يا ژخويه يى نيزيكى مال دبت، نه و بوو پشنى بيھنه كا خوه ش گه هشته بهر ده رى مال و راهه ستيا.

نه ز تير و چاوه ده رى بقوتم و ب ژووركه قم! ما نه ز دى چ بيژم و چ ناختم. . . خو نه ز دره واژى نزانم فه هونم، نه . . . نه من نه فيت خوه هوى دره وا بگه م(هه تا مار راست نه بت ناچته دكو نيغه) ناخفتنا مژى هه تا يا راست نه بت جه يى خوه ناگرت، نو هه ما من دره و كس به عنى چ!! دى چ ب ده ست من فه هيت، يا ژه هه ما چيتر نه وه دى بيژم شول نه بو نه ز نه چويمه شولى. . . هه رى. . . هه رى پا وللا يا ماى و نه ماى چهند روزه كين بو جه ژنى ماين، تم دى چ كه ين يى دراف!!

مينا شه قلى دارى يى لبر ده رى راوستيايه، بايه كى وه لى سار ژى يى ده يت لسه ر و چافين وى دده ت دى هزار سويندا خوى دى بيژى گوزانه وه لى تيزه.

ده ستى خوه بلندكردا ده رى بقوتت، ئينا هيژ ده ستى وى بده رى نه كه تى هيديكا ده ستى خوه به رداڤه خارى و د دلى خوه دا دگوت «خودى و. . . نه فه چ ژينه نه م دبورينين؟! نه ز دترسم فى عه مري ژى ژمه ر حسيكه ي! هه ي. . . هه ي دنيا، بلا هنده ك پليپتاني ب دينا را بكن و هنده ك ژى بلا خه وينن كه سك و سوور ب دينا ره كيغه بيين. تف ل وى ياسا دادبه روه رى». نه و بوو پشنى تف كرى به نه ردى چ چارين دن نه ما ژبل كو ده رى بقوتت و ب ژوور بگه ت. سه رى خوه بلندكړه فه و دگه ل وى بلندكړنى ده ستى خوه هه لاند و ده رگه ه قوتا، دوان ده مادا ژ خوه ره دگوت(چهنده خوه شه مروڤ ژ بيكارى فه گه ريته فه مال). ده رگه ه لى هاته فه كرن به كى خوه ناقبت وى دى ژى بلندكردا دانته . . .

- فلان كه س نه فروژى هاتيه فه، نه چويه شولى؟!
ب به رسفه كا نه ژ دل سه رى خوه هه ژاند و لسه ر خوه گوت:
- به لى، نه فروژى هاتمه فه.

- دى جامير خه ما نه خو، دى نه و بت نه و او خودى نفيسى، بيھنا خوه فره ه كه و خودى كه ريمه.

- حورمه ت من خه ما خوه نينه، نه زنى د خه ما جه ژنى و كار كو كى وى، نه سازه نه فه چهنده مرادا(سه مه دار)ى نه وه نه وژى مينا هه فالين خوه جه ژنه كى خوه بيينت يى كار كرى، دا دلى وى ب خوه نه سوژت لناف هه فاللا، چكو تو دزاني زويكا ده قا بچوكا دشكيت هه كو ديبين كيماسيه ك لى.

- ئيچاچ بگه ين هند ژ مه تيت.

پشنى بيھنه كا خوه ش بيھنا خوه فه داى و خوه تيه ن گه رم كرى، دلى وى خوه نه گرت و خوه دى بيژى كيچين كه تينه له شى، هه ويانا وى ل مال نه دبورا ست رابوڤه ريا ده رى گرت بهر به رى كو ژ ده را زينكى ده ر بازبت كابانيا وى گازى كرى و ب ت:

- عه بدى خودى دى كيغه چى؟
لى هندى يى دگه ل هزرين خوه مژويل
نه بو. نه و بو چوو، ريا بازاږى گرت و نه زڤريغه هه تا كو ده سته كى جلكا بو سه مه دارى كرى.

هه كو بو به سيپدا جه ژنى چوو به رده رى و ما به ريخوه دا كولانى دبت(سه مه دار) ژ ته ف هه فالين خوه يى ب بزاف و حه نك و لاقدبتره ئينا. بشكورى و ژ خوه ره دگوت(ته پيروزبت سه د جار پيرو). هه كو هزرا ده ينى ژى هاتيه هزرى، ما هيڤكړه ده ستين خوه و گوت(هيژ گه لك هيژا د وه ماى) نو ب گرتيښه ب ژووركه ت.

۱۹۷۹/۱۰/۶ سلیمانى